

**ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ - Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΥ
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ**

Το γερούνδιο είναι ρηματικό ουσιαστικό ουδέτερου γένους με ενεργητική σημασία (*γερούνδιο έχουν τα ενεργητικά, τα αποθετικά και τα ημιαποθετικά ρήματα*). Διαθέτει γενική, δοτική, αιτιατική και αφαιρετική. Ισοδυναμεί με τις πλάγιες πτώσεις του έναρθρου απαρεμφάτου της ελληνικής. Σχηματίζεται από το θέμα του ενεστώτα και τις καταλήξεις -ndi, -ndo, -ndum, -ndo (καταλήξεις δευτεροκλίτων ουσιαστικών).

Τα γερούνδια των 4 συζυγιών

	amo	deleo	lego	audio
Γενική	ama-ndi	dele-ndi	lege-ndi	audie-ndi
Δοτική	ama-ndo	dele-ndo	lege-ndo	audie-ndo
Αιτιατική	ama-ndum	dele-ndum	lege-ndum	audie-ndum
Αφαιρετική	ama-ndo	dele-ndo	lege-ndo	audie-ndo

Η χρήση των πτώσεων του γερουνδίου

1. Η γενική του γερουνδίου χρησιμοποιείται ως συμπλήρωμα ουσιαστικών και επιθέτων (γενική αντικειμενική) καθώς και των προθέσεων causa και gratia (=για να). Ο εμπρόθετος δηλώνει αιτία ή σκοπό.

π.χ.:

Tum adulescens[...]cupiditate pugnandi permotus = Τότε ο νεαρός παρασυρμένος από την επιθυμία για μάχη [31]

Caesar venit pugnandi causa = Ο Καίσαρας ήλθε για να πολεμήσει

2. Η δοτική του γερουνδίου εκφράζει σκοπό και χρησιμοποιείται κυρίως με επίθετα που σημαίνουν «κατάλληλος», «χρήσιμος» (artus, idoneus, utilis)

π.χ.

Charta utilis scribendo est = το χαρτί είναι χρήσιμο για να γράφεις

3. Η αιτιατική του γερουνδίου είναι πάντοτε εμπρόθετη (ad, in) και εκφράζει σκοπό ή προορισμό ή αναφορά. π.χ. Quam multas imagines [...] –non solum ad intuentum – scriptores [...] nobis reliquerunt = Πόσο πολλές εικόνες μας κληροδότησαν οι συγγραφείς –όχι μόνο για να τις ατενίζουμε [32]

4. Η αφαιρετική του γερουνδίου χρησιμοποιείται

- απρόθετη για να δηλωθεί ο τρόπος. π.χ. [...] cogitando homines excellentes [...] mentem meam conformabam = με το να αναλογίζομαι τους εξαιρετικούς άνδρες διέπλαθα τον νου μου. [32]
- εμπρόθετη (de, ex, in και ab) για να δηλωθεί αναφορά ή αφετηρία. π.χ. Aesopus consilium Licini de fugiendocognovit = Ο Αίσωπος έμαθε το σχέδιο του Λίκινου για δραπετεύση

Σχηματικά:

γενική	→	συμπλήρωμα ουσιαστικών, επιθέτων/ γενική αντικειμενική/ εμπρ.προσδ. αιτίας ή σκοπού με τα <i>causa</i> και <i>gratia</i>
δοτική	→	σκοπός, με επίθετα που σημαίνουν «κατάλληλος», «χρήσιμος»
αιτιατική	→	εμπρόθετη (<i>ad, in</i>), εκφράζει σκοπό
αφαιρετική	↙ ↘	απρόθετη εκφράζει τρόπο εμπρόθετη (<i>de, ex, in, ab</i>) εκφράζει αναφορά ή αφετηρία

Σημείωση: Δοτική και εμπρόθετη αφαιρετική δεν συναντάμε ποτέ στο σχολικό εγχειρίδιο. Επομένως, όλοι οι συναντώμενοι τύποι σε -ndo είναι απρόθετες αφαιρετικές που δηλώνουν τρόπο

Ημερομηνία τροποποίησης: 30/09/2011